

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ДОСЛІДЖЕННЯ РІЗНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ
ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ»**

16–17 листопада 2018 р.

ЧАСТИНА II

**Одеса
2018**

УДК 001.8:[159.9+37.01](063)
Д 70

Д 70 Дослідження різних напрямів розвитку психології та педагогіки: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (16–17 листопада 2018 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2018. – Ч. 2. – 124 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 001.8:[159.9+37.01](063)

© Автори статей, 2018
© Південна фундація педагогіки, 2018

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 5. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖЕТНІЧНИХ І МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН

Османова А. М. РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЕТНІЧНОЇ СВІДОМОСТІ У ПРОСТОРІ ОСОБИСТОСТІ.....	7
--	---

СЕКЦІЯ 6. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Байдюк Л. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	10
Вдовиченко Р. П. АЛГОРИТМ СИСТЕМОГО ПІДХОДУ ДО ПОБУДОВИ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	12
Вовк Л. М. ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА.....	15
Горбунова К. М., Літвінчук С. Б., Тайхриб К. А. ДІЯЛЬНІСНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	18
Єфименко Л. М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ СУЧАСНОГО ДОШКІЛЬНИКА.....	22
Іманова В. М. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СІМ'Ї.....	24
Капінус О. С. РОЗВИТОК ТА СТАНОВЛЕННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ ОФІЦЕРА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	26
Лемко Г. І., Решук О. ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ПІДЛІТКАМИ.....	30
Пліско Є. Ю. ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ У РАДЯНСЬКУ ДОБУ (70–80-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ).....	32
Полтавеш Н. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ СПРИЯННЯ ПОКРАЩЕННЮ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я.....	35

Пронченко О. М. ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК ПРІОРИТЕТНА СКЛАДОВА У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	37
Рудик Т. О., Суліма О. В. ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ В ВИВЧЕННІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ	41
Савчук Н. Б. ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ВАЛЕОГІЧНОЇ НАУКИ ПРИ ФОРМУВАННІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКА	43
Сивченко Т. В. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИХОВАТЕЛЯМ ЩОДО РОБОТИ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ	47
Філоненко О. С., Кривоцюк О. М СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВИЙ АНАЛІЗ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	50
Хайдарі Н. І. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В «ПАБЛІК СКУЛЗ» – ЕЛІТНИХ ШКОЛАХ-ПАНСІОНАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	53
СЕКЦІЯ 7. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ	
Антонюк Л. А. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ – ЗАВДАННЯ СЬОГОДЕННЯ.....	57
Веліховська А. Б. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	60
Гарапко П. А. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У ЛІНГВІСТИЦІ	63
Каленіченко Т. А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З РИТМІКИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	66
Мартин Н. В., Радик В. В. МЕТОДИ РОЗВИТКУ РОЗУМІННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ ШКОЛЯРАМИ	70
Рідкодубська Г. А. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ	73

СЕКЦІЯ 8. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Дейнега І. О.

ПОБУДОВА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА У ПРАКТИЦІ
СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ75

Демченко Ю. М.

СУЧАСНІ НОВІ ПІДХОДИ ПРИ ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИКИ
В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ
«НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»78

Денисенко А. Ю.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ІНТЕГРОВАНОМУ КУРСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»82

Димар Н. М.

✓ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ86

Івашина В. В.

СТОРИТЕЛІНГ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
ЯК ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ89

Кузьменко Т. О.

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ
В ІНТЕГРОВАНОМУ КУРСІ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»94

Мигрин Ю. В.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НА ЗАНЯТТЯХ ГРУПИ ПОДОВЖЕНОГО ДНЯ99

Погасій І. О.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ
ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ МАЙБУТНІМИ
ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ102

Тарасенко М. І.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕКСТІВ
ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ105

Філон А. В.

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР
НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ107

СЕКЦІЯ 9. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Hryshchuk T. V., Pernarivska T. P.

INTERNATIONAL STUDENT MOBILITY AS A FACTOR
OF THE EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINIAN YOUTH112

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / Дичківська І.М. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Іванішена С., Форми та методи інтерактивного навчання. К., Початкова школа, 2006. – 334с.
4. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / Авт.-упор. І.І. Дівакова. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 180 с.
5. Конструктор навчальних програм НУШ. Навчальна програма. Інтегрований курс для 1 класу «Я досліджую світ» / Електронний ресурс. Режим доступу: <https://svitdovkola.org/metodic/navchalna-programa-ya-doslidzhuyu-svit.pdf>.
6. Навчально-методичні матеріали до підручника «Я досліджую світ» для 1 класу Нової української школи / Електронний ресурс. Режим доступу: <https://svitdovkola.org/metodic>.
7. Позняк Т. Розвиток творчих здібностей дитини / Т. Позняк // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 125. – С. 153-158.
8. Пометун О.І., Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2006. – 192 с.
9. Руденко Т.П. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи вчителів початкових класів. – Рубіжне – 2012 – 12 с.
10. Шевчук І. Використання інтерактивних технологій на уроках математики в початкових класах / І. Шевчук, Л. Котельнікова // Початкова школа. – 2005. – № 8. – С. 35-41.

Димар Н. М.
 асистент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

Дотримання європейських стандартів вищої медичної освіти в Україні полягає не лише у забезпеченні сучасного методичного забезпечення, а й у поєднанні різноманітних методів контролю якості знань, засвоєння вмінь, формування практичних навичок студентів.

Більшість авторів схиляються до оцінювання навчальних досягнень студентів з точки зору поділу їх на чотири рівні [2]. Перший рівень – репродуктивний (передбачає знання основних понять, визначень, законів, правил), другий – алгоритмічний (передбачає застосування даних понять, законів, правил, алгоритмів при виконанні стандартних завдань), третій – евристичний (передбачає використання знань з різних галузей, застосування декількох алгоритмів, пошук нових

рішень), четвертий – творчий (вимагає від студентів уміння конструювати нові, не відомі раніше алгоритми розв'язку, дослідити можливі варіанти рішень, діяти в нестандартній ситуації). Кожен рівень потребує розробки своєї системи контрольних заходів. Поєднання різних засобів контролю забезпечує не лише перевірку засвоєння теоретичних положень навчальної дисципліни, але й активізацію процесу навчання, що спонукає студента до самостійного мислення, аналізу, порівнянь та узагальнень. Важливими складовими елементами якості знань являються повнота і глибина засвоєння фактичного матеріалу за темою, усвідомленість, гнучкість і конкретність у тлумаченні матеріалу, дієвість знань, вміння застосовувати здобуті знання на практиці. Належне оцінювання успішності може мотивувати студентів до навчання, до збереження та передачі вміння вчитися, до формування навичок самооцінки і оцінювання ефективності навчання [2].

Оцінювання знань і вмінь студентів включає поточний, проміжний та підсумковий контроль. Форма проведення та кількість етапів поточного і підсумкового контролю знань студентів фіксується в навчально-методичних планах і доводиться до відома студентів ще до початку занять з даної дисципліни. При розробці контрольних заходів враховуються особливості дисципліни та навчально-педагогічні принципи її викладання. Вхідний контроль здійснюється для встановлення рівня підготовленості студентів з даного предмету, поточний контроль – для індивідуальної перевірки знань та вмінь на кожному практичному занятті. На основі поточного контролю викладач оцінює ступінь сприйняття навчального матеріалу студентами. В той же час викладач має змогу аналізувати і результативність своєї викладацької діяльності. Тематичний контроль проводиться після закінчення вивчення тієї чи іншої теми, а тому його метою є встановлення рівня оволодіння студентами системою відповідних знань та вмінь.

Під час вивчення медичної біології на кафедрі біології НМУ імені О. О. Богомольця використовуються такі методи контролю знань, умінь і навичок студентів як усне та письмове опитування, стандартизований тестовий контроль, оцінка практичної роботи студента, що допомагає розвинути у студентів більшу гнучкість у відтворенні матеріалу, сприяє у них розвитку відповідних здібностей.

Найпоширенішим методом контролю знань студентів є усне опитування, під час якого встановлюється безпосередній контакт між викладачем і студентом, і вимагає від викладача попереднього відбору змісту, продумування запитань, задач і прикладів, які будуть запропоновані, шляхів активізації діяльності всіх студентів групи в процесі перевірки, а також створення на занятті ділової, доброзичливої обстановки. Для активізації пізнавальної діяльності студентів усієї групи при перевірці знань з медичної біології, доцільно поєднувати як індивідуальне, так і фронтальне опитування. Фронтальне опитування, перевагою якого є активне залучення всіх студентів групи до розумової роботи, органічно поєднує повторення вивченого матеріалу, оскільки бесіда викладача з групою є дієвим засобом для закріплення знань і умінь. Фронтальне опитування дає змогу перевірити виконання студентами домашнього завдання, з'ясувати готовність групи до вивчення нового матеріалу, визначити сформованість основних понять тощо. Доцільно використовувати таке опитування перед про-

веденням виконання практичних робіт з медичної біології, оскільки воно дозволяє перевірити підготовленість студентів до їх виконання. Запитання пошукового характеру спонукають студентів до самостійної розумової діяльності. Індивідуальне опитування передбачає ґрунтовні розгорнуті відповіді студентів на чіткі, конкретні запитання, які охоплюють також раніше вивчений навчальний матеріал, та стимулюють їх мислити логічно, порівнювати, аналізувати, доводити, добирати переконливі приклади, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити обґрунтовані висновки. Усне опитування як метод контролю знань, умінь і навичок полягає в умінні слухати студента, спостерігати за процесом його діяльності та коригувати цю діяльність, але вимагає великих витрат часу. Проведення комбінованого, ущільненого опитування, поєднання усного опитування з іншими методами контролю допомагає оптимізувати використання робочого часу.

Особливе значення для перевірки знань та набутих вмінь з медичної біології, як однієї із базових дисциплін природничо-наукового спрямування, має практична робота студентів. У процесі спостереження за ходом виконання практичної роботи з чітким алгоритмом виконання викладач виявляє сформованість практичних навичок студента-медика, його здатність аналізувати отримані результати, формулювати висновки, оформляти результати практичної роботи. Всі ці уміння і навички необхідні студентам у подальшому вивченні навчальних дисциплін клінічного спрямування.

Для підготовки майбутніх лікарів також доцільно застосовувати тестовий контроль рівня засвоєння знань, результати якого дають чітке розуміння рівня самостійної підготовки студента, впливу навчання на формування логічного мислення, здатності міркувати, будувати висновки на основі аналізу певного кола даних, готують студентів до підсумкового модульного контролю. На кафедрі біології Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця розроблено, з врахуванням принципів валідності, складності, ефективності, реалістичності, значущості, прийнятності та надійності, та активно використовуються для оцінки рівня знань студентів з медичної біології комплекси тестових завдань ситуативного характеру українською, російською та англійською мовами [3]. При складанні тестових завдань дотримувались принципів, які необхідні для створення надійного, збалансованого інструменту оцінки успішності, а саме: контрольовані елементи різних навчальних тем представлені в змісті завдань однаковою мірою; запитання тесту сформульовані чітко, коротко і недвозначно, щоб виключити фактор нерозуміння студентом суті завдання; завдання для тестів є інформативними і не надто громіздкими; варіантів відповідей на запитання тесту – п'ять, при цьому в якості невірних відповідей використовуються такі, що належать до категорії найбільш типових помилок; варіанти відповідей підбираються таким чином, щоб не було можливості просто здогадатись або відкинути очевидно невірну відповідь [2].

Тестові завдання, що використовуються для оцінки засвоєння знань з конкретних розділів медичної біології, можуть бути розраховані на групову роботу в аудиторії, що дає можливість швидкого оцінювання великого обсягу

знань, розвитку в студентів уваги та гостроти сприйняття, своєчасного реагування на типові помилки студентів. В той же час не слід забувати, що поряд з позитивними сторонами тестування є й проблемні: можливість відповідей навмання; неможливість перевірити глибину знань; різний рівень підготовки студентів до самого процесу тестування тощо.

Отже, контроль засвоєних знань та вмінь повинен бути планомірним, систематичним, об'єктивним, що дозволяє реально порівнювати і оцінювати успіхи і недоліки навчальної діяльності студентів; також повинен бути всебічним, тобто найбільш повно виявляти фактичний рівень засвоєння студентами навчальної інформації, охоплювати всі розділи програми, забезпечувати перевірку не тільки предметних знань, але і засвоєння світоглядних ідей, загальнонавчальних та спеціальних умінь і навичок; педагогічно тактовним, тобто здійснюватися в спокійній діловій обстановці. Слід пам'ятати, що позитивна оцінка викладача мотивує студентів на успішне подальше навчання, а справедлива критика викликає бажання у них покращити свій рівень знань. Поєднання різних форм контролю спонукає студентів до активної навчальної діяльності, сприяє підвищенню рівня їхньої підготовки з медичної біології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний текст: навч. посібник. Київ: Майстер-клас, 2006. 160 с.
2. Гронлунд Н. Е. Оцінювання студентської успішності: практ. посібник. Київ: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. 312 с.
3. Костильов О.В., Руда О.Ю., Романенко О.В. Удосконалення методів навчання студентів у вищих медичних закладах освіти шляхом створення критеріально орієнтованих тестових завдань. Медична освіта. 2009. № 2. С. 92-94.

Івашина В. В.
студентка

*Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

СТОРИТЕЛЛІНГ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Демократичні зміни, що відбуваються в суспільстві, позначаються і на завданнях шкільної освіти. Вирішення сучасних проблем удосконалення освіти пов'язано з переходом до розробки інноваційної технології, яка має базуватися на підвищенні рівня пізнавальної активності учня, перенесення акцентів з процесу відтворення на процеси розуміння й мислення [2, с. 146].

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції

«ДОСЛІДЖЕННЯ РІЗНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ
ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ»

16–17 листопада 2018 р.

м. Одеса

ЧАСТИНА II

Видавник – ГО «Південна фундація педагогіки»
Поштова адреса редакції: 65001, Одеса 1, а/с 247
www.pifp.org.ua, tel: +38 099 431 12 14
Підписано до друку 19.11.2018 р. Здано до друку 20.11.2018 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 7,21
Тираж 100 прим. Зам. № 2011-18.